

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. XV. Hymnodia beneficia obtinet temporalia.

[urn:nbn:de:hbz:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:1-45942)

CAPVT XV.

Hymnodia beneficia obtinet temporalia.

QVI Deum omnium bonorum, tum spiri-
 tualium tum corporalium, vnicum verum
 auctorem & fontem agnoscunt, dicentes cum
 sancto Apostolo Iacobo, *Omne datum optimum,* Iacob. 1.
& omne donum perfectum, desursum est, descendens
à Patre luminum, studiosi maximè fuerunt & fa-
 miliares Hymnodia; qua omnem suam spem in Sperantes
 Deo sitam esse testâtes, Dei opem ardentius inuo- in Deo ora-
 cāt, in omni quæ vrget necessitate Dauidem imi- tionem fre-
 tantes: qui sicut omnem spem suam in Deo po- quentant.
 sitam habebat, & supplex ad ipsum confugere
 satagebat, nihil vniquam à casu, nil à fortuna
 aut expectans, aut cognoscens, ita plurimos de
 hac re composuit Hymnos, diuinam erga iustos
 commendans prouidentiam & protectionem, ef-
 fectusque re ipsa cuilibet postulanti præstitos de-
 scribens, spem suam ad Deum erigit, nutrit, & Spes in Deo
 auget. Nil est in quo sit magis frequens sanctus nurritur
 Dauid, quàm in hac spe in Deum memoran- Dauidicis
 da; hanc sibi suggerit, ad hanc alios hortatur, Psalms.
 hanc semper in ore habet quasi dulcissimum mel,
 ad condiendos suos affectus. Qui hanc sequun-
 tur, erigunt animum inter aduersitates, & exci-
 tantur ad fortiter tum operandum tum sustinen-
 dum, & per hanc expectant à Deo salutem, opes,
 auxilium, robur, vnico verbo dicam, omne bo-
 num, imò huius spei suauis recordatione dele-
 ctantur. Dionysius Carthusianus, vir in contem- Dionysius
 platione & studio Hymnorum Dauidicorum in- Carthof. in
 signis, Psal. 61.

signis, dum scriberet super Psalmum 61. qui notus ferè est in huius sanctissimæ spei commendationem, dicebat verba illa, *In Deo salutare meum & gloria mea: Deus auxilij mei, & spes mea in Deo est*, esse omni menti deuoræ suauissima super me & fauam.

Spem in Deo nunquam abiecit Dauid, etiam in aspectu periculis.

Hanc spem exercebat Dauid in omni euentu nec vngue quidem ab illa discedens, etiam si manifestè ipsius periclitaretur vita: imò tunc salutem magis à Deo expectabat, ac postulabat, postulatamque obtinebat, quia se totum illi committebat. Quam veritatem si liber in aliquo euentu considerare, ad periculum illud vitæ, cui ineuitabile, conuertamus mentem, quando huiusmodi Dauid iram Saulis, contulerat se ad Cariam Achis Regis incognitus, vt tutior ibi manere liceret. Dum ibi moraretur, non defuerunt qui ipsum cognoscentes statim ad Regem deferrent, dicentes, hunc virum fuisse valdè infestum Regno, plurimis contra ipsum Regem confectis bellis; suadebantque Regi, vt à tanto bellator caueret, imò hortantes, vt eum è vita tollerent, quo sibi suoque Regno consuleret, & Regi Saul pergratam rem faceret. Hæc consilia cum ad aures peruenissent Dauidis, & illicò se viderentur captum & adductum ad Regem, vt examinaretur, cognouit, nullum sibi efficacius ad salutem impetrandum remedium, nisi ad Deum suum adiutorem confugeret, à quo omnia bona semper expectabat. Composuit Hymnum 55. *Miserere mei Deus, quoniam conculcauit me homo*, vt ex titulo appposito conspici potest, qui dicit, *Dauid cum tenuerunt eum Allophyli in Geth*. Finita hac oratione, dum à Rege variis tentaretur interrogationibus,

A vita periculo graui quomodo euaserit Dauid.

Psal. 55.

gationibus, ipse prudentia utens, simulavit insaniam, nullum respondens consonum verbum: quapropter Rex, cum suis Consiliariis, statuit eum liberum dimittere absque damno. Hanc gratiam Deo suo acceptam referens, minimè autem propriæ tribuens prudentiæ, statim alium Hymnum composuit Dauid in libertatem egressus; laudansque Deum tanti beneficii operatorem, dixit: *Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus eius in ore meo.* Nec attendere quifquam debet ordinem huius Psalmi, quia sit 33. in libro Psalmorum: euentus enim in hoc Psalmo decantatus fuit verè posterior alio iam cantato in Psalmo 55. Causa autem huius præposteris ordinis est in promptu, tradita à sancto Chrysofomo; quia scilicet Psalmi dispositi sunt in libro quem habemus non iuxta seriem rerum gestarum, sed temporum quibus reperiebantur & colligebantur. Cùm liber Psalmorum deperditus esset in Babylonica captiuitate, paulatimque Psalmi reperirentur, modò nempe vnus, modò alius, & ab Esdra tandem sint collecti in vnum librum; hinc est, quòd priùs reperti sint qui posteriores erant in euentibus narratis Psalmus itaque 33. fuit à Dauide compositus in gratiarum actionem ob salutis vitæque conseruationem, dum in periculo versaretur coram Rege Achis, quemadmodum ostendit titulus affixus, qui sic habet: *Dauidi, cùm immutauit vultum suum coram Achimelech.* Achis autem & Achimelech, ex diui Basilij sententia, sunt idem Rex. Achis nomen erat proprium, Achimelech verò nomen commune Regum Palæstinæ, sicut Pharao Regum Ægypti. Hymnos itaque canebat Dauid opem imploraturus,

Psal. 33.

Psalmorum ordinem, non seriem rerum gestarum sequitur.

S. Chryl. Procem. 2. in Psal.

Psalmi Dauidis amissi in captiuitate, paulatim inueni.

D. Basilij? Homil. in Psal. 33.

rus, & beneficium aliquod temporale à Deo obtenturus; Hymnis etiam utebatur gratias redenturus, quia Deum omnium bonorum & donorum auctorem cognoscebat.

*Spes in Deo
quomodo
firmanda.
Psal. 54.*

Eandem spem aliis suadere non destitit Dauid, ut in omni necessitate & pressura ad Deum Hymnis inuocandum incitet. hinc illæ voces *Iacta super Dominum curam tuam, & ipse te eruet; non dabit in aeternum fluctuationem iusto.* Voluisset vir sanctus, quod in solum Deum omnes mortales omnino proiicerent suam de rebus temporalibus sollicitudinem, certi, quod ab ipso non solum ad sufficientiam, sed ad copiam iuuabuntur: quia si irrationabilibus tanta Deus tribuit ad sustentationem vitæ, imò ad delicia adiuuenta, quanto maiora daturus erit liberalissimus Deus iis, qui ad illius imaginem facti sunt diligere, & toto corde inuocare nouerunt? *Iacta igitur super Dominum curam tuam, & ipse te eruet;* vel, ut alij legunt, *Iacta super Dominum*

*A Deo omnia bona
expectanda
tam animæ
quam corporis.
S. Anaclet.
Epist. 2.*

gitatum tuum omnem, nimirum tum circa salutem animæ spirituales, quæ à Deo est expectanda; tum circa res temporales huius vitæ mortalis, quæ à Deo sunt explendæ. Quid etiam magis innuitur per hunc textum, iuxta lectionem sancti Anacleti dicentis, *Proiice super Dominum caritatem tuam.* Non solas cogitationes, sed etiam affectum expedit ad Deum dirigere, ipsi corde fidentes, & ab ipso expectantes tanta certitudine bona temporalia quæ expedire iudicabuntur, ut facienda pro factis habeantur: quemadmodum Dauid in angustia positus tanta animi fiducia Deum Hymnis exorabat, quanta si pro obtentis beneficiis gratias ageret. Id videre licet
Psalms

Psalmo 60. vbi post prima petitionis verba, *Ex-Perfecta*
audi Deus deprecationem meam, intende orationi Spes in Deū
mea, statim in gratiarum erumpit actiones, ac si nullam ha-
 esset factum quod adhuc futurum erat: *Quoniam* bet formi-
tu Deus meus exaudisti orationem meam, dedisti Psal. 60. 1
hereditatem timentibus nomen tuum. Si mundus Mundi pro-
 postulare ausus fuerit, vt ad ipsum confugas in missiones
 necessitatibus, promittens effectus opratos, caue non audien-
 illum audias, sed, iuxta Dauidicum consilium, da.
iacta super Dominum curam tuam; & responde Psal. 54.
 mundo inuitanti cum diuo Augustino in hunc
 locum: *Portum quero, non saxum.* nam à Deo
 bona perfecta expectanda sunt, non à mundo, à
 Creatore, non à creatura. Nec vniquam spes in Spes in Deo
 Deo posita aliquem confundi passa est, vti diser- non confun-
 tē ostendit diuus Augustinus ad ea verba eius- ditur.
 dem Hymnographi: *Non confundentur in tem-* D. August.
pore malo, & in diebus famis saturabuntur. In die in Psal. 36.
 tribulationis & angustiarum non confundentur,
 sicut confunditur quem fallit spes posita in men-
 dacio. *Omnis autem homo mendax.* Spes in Deo
non confundit, quia ille, in quo spem posuisti, falli Rom. 3.
 non potest. Rom. 5.

Nusquam sapius prædicatur diuinæ miseri- Spes iusto-
 cordiæ erga sperantes in ipso Deo facilitas, be- rum nutri-
 nignitas suauitasque eiusdem Dei, præsertim er- tur Psal-
 ga destitutos ab omni creaturarum auxilio, quàm mis.
 in Dauidicis Hymnis. Quare si quis diceret, Da-
 uidis Hymnos esse verè sperantium in Deo ci-
 bum quotidianum, escam opportunam, & cer-
 tissimum fulcrum, nihil aberraret à veritate.
 Multus nimiusque essem, si hoc loco suggerere
 vellem omnes sententias in ipsis Psalmis conten-
 tas, spem iustorum erigentes, confortantes: vni-
 cam

Pfal. 9.

cam penitus non omitam, ex qua animus pſal-
 lentium conſurgere diſcet ad alias quæ paſſim de-
 feruntur à Pſalmis. De Deo igitur loquens ad
 quando Dauid, eum inuocauit his verbis: *Adiutor*
in opportunitatibus, in tribulatione. O mirifica
 ſuauem appellationem pro ſperantibus in Deo
 nam certi redduntur, quòd ſibi numquam ſit de
 futura, ſed opportunè affutura diuina miſericor-
 dia, ne animo cadant, nèue tribulationibus ſuc-
 cumbant. Verè adiutor noſter eſt opportunus in
 tribulatione miſericors Deus iis qui in eo ſperant
 quare ſtatim ſubdit Hymnographus hortationem
 congruam omnibus fidelibus, *Et ſperent in qui-
 nouerunt nomen tuum, quoniam non derelinquit
 quærentes te.* Certiſſimè hos non derelinquit bo-
 nigniſſimus Deus, qui numquam paſſus eſt ſi-
 confundi ſeruos; quemadmodum poſt ſæcula
 multa Berhulienſibus Magiſtratibus & ciui-
 ſuis, inſigniorum ſanctorum propoſitis exem-
 plis, prædicauit, pauciſque poſt diebus, expe-
 rientia ſecuti euentus approbante, cõfirmavit ge-
 neroſiſſima ac ſanctiſſima illa uidua, quæ in
 fuit à populis acclamãtib; dicta *Gloria Ieruſal-*
letitia Iſraël, honorificentia populi, nempe cu-
 bris omniq; ueneratione digna Iudith: quiã
 animo uirili ſuaſerat uiuam in Deo ſpem, dicitur
 Ibidem 8. *Expectemus humiles conſolationem eius, & exquirat
 ſanguinem noſtrum de afflictionibus inimicorum.*
 ita uiriliter operam ſuam diuinæ à ſe ſperate fac-
 tricæ uirtuti exhibens, uictrix, de numeroſiſſimis
 multiſque uictoriis inſolente hoſte reuexit trium-
 phum. Adeſt igitur miſericors Deus noſter *adiutor*
in opportunitatibus, in tribulatione (quod ve-
 riis aliis modis ſæpè ſapiùs replicant Dauid
 Hymn

Iudith 15.

Ibidem 8.

Pfal. 9.

Hymni, illi præsertim qui Feria secunda ad Matutinas preces leguntur, & decantantur;) neminem ipse necessitatibus afflictum penitus derelinquit, sed quemlibet ab amicis, à fratribus, à genitoribus, à Magistratibus, à Principibus derelictum suscipit ac protegit: *Tibi derelictus est pauper, orphano tu eris adiutor. Pater meus & mater mea dereliquerunt me, Dominus autem assumpsit me.* Istæ autem similesque sententiæ, quæ psalmentibus frequenter obiiciuntur, mirificè animum tum canentium tum audientium exhilarant, erigunt, confortant. Et quod aliis prædicabat sanctus David, id in se ipso re & effectu exercebat, omnem suam spem in diuina collocans misericordia.

Propter excellentem hanc spem in Deo, numquam David euentus suos expectauit, aut postulauit ab alio quàm à Deo, numquam ad casum vel fortunam se conuertens; quemadmodum ceteri politici soliti sunt frequenter se conuertere, præsertim quibusdam euentibus, qui à solo casu videntur ortum habere. Vnum hinc referam ceteris insigniorem, qui aliis exemplum offeret ad informationem. Fugiebat David ad montes præruptos, vt se incolumem seruaret à nece, quam illi Saul inferre tentabat, eum persequens cum magna militum copia. Tandem deuenit David in desertum Maon, quò perueniente Saule, vidit se in maximis angustiis positum; nam à militibus Regis vndique cingebatur, absque vlla spe fugæ: *Saul & viri eius in modum coronæ cingebant David.* Quid consilij arripies, ô David, in hac angustia? Vir egregius Deo soli fidens, illicò, flexis genibus, ad Deum suum cor & vocem conuertens,

Politici casu sui & fortuna tribuunt euentus.

1. Reg. 23.

Cap. XIII. uertens, cecinit Hymnum illum 53. de quo paulo
 Psal. 53. antè memoratum est, *Deus in nomine tuo saluum*

me fac, & in virtute tua indica me; quo non
 dum expleto, mirum affuit auxilium, nam
 xius apparuit nuntius, ad Saulem perferens
 Philisthæorum agmina in terras Israël erupisse
 & ab iis, nisi illicò occurreret, Regnum totum

1. Reg. 23. occupatum iri: *Festina, & veni, quoniam insu-*
runt se Philisthim super terram. Hoc audito
 tio, Saul coactus est conuertere consilia & ge-
 tem ad sui regni defensionem, vnde Dauid
 periculo extitit liber. Qui politico oculo & sa-
 lu humano hunc euentum expenderet, sic
 las causas proximas consideraret, ita ad eam
 confugeret, & ad bonam felicemque Dauidis

Deus om-
 nis fortuna
 auctor.
 fortunam. At Dauid diuini regiminis confici-
 non casui non fortunæ adscripsit euentum, sed
 Dei supremæ ordinationi & prouidentia, à
 omnem suam fortunam semper pendere profe-
 sus est; idè Hymnum suum conclusit tum ge-
 tiarum actionibus, tum etiam sponsonibus pe-
 petuorum Sacrificiorum: *Voluntarie sacrificium*
tibi, & confitebor nomini tuo Domine, quoniam
num est; quoniam ex omni tribulatione eripisti me,
& super inimicos meos despexit oculus meus.

Eandem consuetudinem omnes viri iu-
 nuerunt, & obseruarunt, ad Deum confugientes
 tempore suarum necessitatum, Hymnos adhi-
 bentes vel derepentè compositos, acti diuino
 ritu, vel à Dauide acceptos; quem vsum saltem
 numquam omittebant post accepta beneficia,
 declararent se illa à Deo auctore accepisse: hinc
 ortum duxerunt tot nobiles Hymni, à præcipuis He-
 roibus tum prisca tum nouæ Ecclesiæ decantati

in laudem Dei omnium donorum Auctoris, de
quibus supra egimus, cum de gratiarum actio- Cap. VII.

nibus fuit sermo. Ut autem de his, qui ad Davi-
dis Hymnos confugientes, suam spem in Deo
positam declarabant, eum inuocantes tempore
necessitatum, aliquid videamus, vnicum hinc

profero Paulum Apostolum, qui dum in carce- Act. 16.

re vinctus maneret vna cum Sila, & peregrina- Paulus A-

tionis & praedicationis socio; sicut rem suam, postolus

Deo fidens, orationibus commendare non desi- Hymnos

stebat, ita Hymnos alta voce Deo latus canebat: concinens

ex quo cantu (res mira) catenae & vincula resolu- à vinculis

ta sunt, & ostia carcerum reuerata, ita ut potuis- absoluitur.

sent exire, si placuisset. Post Apostolos etiam

diuus Athanasius, vir Apostolicus, fideique Ca-

tholicae acerrimus defensor, in suis persecutioni-

bus, quas passus est grauissimas, semper ad Da-

uidicos Hymnos magna fiducia confugiebat. Ali-

quando accidit, quod dum conuenissent Ariani,

qui eum ad necem querebant, impetu facto in

Ecclesiam, vbi sanctus Episcopus cum suis Cle-

ricis diuina obibat Officia, ut eum inde raptum

occiderent; ipse nihilo timidior effectus in tam

aperto vitae discrimine, iussit Diaconum suum al-

ta voce concinere Hymnum Davidis: *Quoniam* Psal. 135.

in eternum misericordia eius. quo expleto, vna

cum aliis ministris & sociis suis, absque vilo

Arianorum impedimento, egressus Ecclesiam, Socrat. l. 2.

mirabiliter euasit. Hunc celeberrimum casum te- Hist. cap. 8.

stantur omnes Ecclesiastici Scriptores, propter Theodo-

magnitudinem miraculi. Et sicut horum Hym- ret. lib. 2.

norum ipse fuerat in semetipso expertus vim, ita cap. 13.

aliis eisdem consulebat tempore alicuius necessi- Sozomen.

tatis, quemadmodum scribit Marcellino, eum lib. 3 cap. 5.

exhortans, Nicephor.

lib. 9 cap. 6.

exhortans, vt in omni necessitate & euentu ad
liquem ex Psalmis piè recitatis confugeret; imò
illi ostendere & declarare studet cuiuslibet Psal-
mi virtutem & intentionem, vt opportunè illi
valeat vsurpare.

*Pia Psal-
morum re-
citatio pro-
dest in ne-
cessitati-
bus.*

Nostra Ecclesia solet in suis orationibus & pro-
cibus, pro quocumque beneficio obtinendo
Deo, siue pacis siue vbertatis, siue serenitatis siue
sanitatis, Psalmos vsurpare, eligens ex eis al-
quem ad rem magis opportunum. Eamdem pro-
cum & orationis formam amplectuntur omnes
viri pietate insignes in suis propriis & in aliorum
necessitatibus. Modò absit superstitio, Psal-
morum vsus valet ad omnia beneficia temporaria

*Psalmorum
vsus super-
stitiosus re-
prehenden-
dus.*

tinenda. Dixi, *Modò absit superstitio*: quia non
desunt profani homines qui Psalmis abutuntur
non sine graui culpa, ad effectus obtinendos
vi verborum alicuius Psalmi, prout talia verba
sunt. Quidam ad se ipsos vel alios sanandos
gunt, aut legendos curant Psalmos Pœnitenti-
ales, vnà cum orationibus ad Deum vel ad San-
ctos directis, simul cum quibusdam illicitis en-
cismis. Alij gestant aliquem Psalmum è col-
pendentem, vel in aliqua corporis parte appen-
ditum, in eo spem ponentes vel sanitatis à febre,
dolore dentium, capitis & stomachi, vel leuati-
tatis à periculis ignis, aquæ, ferri, vulnerum, &
casuum; tantamque in hac scriptura spem col-
locant, vt temerè aggredi & ingredi audeant quic-
cumque periculi occasionem, dum tali sunt Psal-
mo muniti: verùm isti infelices non agnoscent
se à dæmone deceptos. Hic astutus sub nomine
horum Psalmorum qui fuerunt à Deo dicti
quasi sub dulcedine mellis, propinat animis ven-
nens

nenum ; ipse operatur illos effectus expectatos, ut infelix peccator illi Psalmo fidens alia pericula aggrediatur, donec tandem in aliquo istorum pereat, non solum quoad corpus, sed etiam quoad vitam æternam. Diabolus, qui ei affiterat pluribus vicibus, quando aduertit hunc esse in statu peiori suæ damnationis, deserit, & finit eum periclitari ad mortem. Signum, quod superstitio adfit, est, si in sola scriptura Psalmi spem quis ponat, nihil cogitans de Deo, ad quem Psalmus ille dirigitur : si item putet Psalmum esse scribendum hoc vel illo genere characteris vel signi, in hac vel illa membrana, non in alia : si item adhibeat Psalmos ad effectus obtinendos qui sint contra bonos mores : si item recitet, aut recitandum curret Psalmum, non seruato ordine versiculorum in Bibliis sacris posito, sed iuxta quamdam distributionem à dæmone iam traditam. Amota itaque omni superstitione, si vsurpentur Psalmi piè & religiosè, ut à Deo concedantur postulata, quemadmodum vsurpantur in choro & in priuatis recitationibus à ministris deputatis, qui nomine Ecclesiæ orant & psallunt, optimi sunt & efficaces ad omnem fauorem obtinendum. Psalmi igitur Dauidici exorant & impetrant ; Psalmi Dauidici gratias referunt ; Psalmi Dauidici laudem & honorem Deo omnium bonorum auctori tribuunt.

Diaboli astutia plures decipit sub nomine & vsu Psalmorum.